

הדר פרק ששי עירובין

עב.

עין משפט נר מצוה

עא א ב מיי פ"ד מהל' עירובין הל' ז סמנ עשין א טושע"א א"ח סי' שע סעיף ג.

(א) פירש גאון מסיפס כותל חלול שיש בו חלונות. עירובין, (ב) ע' ש"ל ורש"א ב"ה אצל א (נקמן עטנ), (ד) ע"צ"א, (ה) נבחים, (ו) מועיל לנטלן.

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אצל וכו' דהא ללישנא קמא: (ב) ת"ח בפת סי' והא דנקט צהא לישנא דלא גרע: (ג) בא"ד בשם ר"י שיתוף עומטו בני כו' :

והד אמר זיין. אפי' רצנן מודו דלא סמכינן עליה צחצר ללא אמרי' מגו: כי פליגי בפת. ופליגי זיין צשיתוף זיין צעירוב דלר' מאיר אין סומכינן על זה במקום זה: מאי לאו כו'. וקשיא למאן דאמר זיין לא פליגי: או משתתפינן צמזבו בפת. דמשתתפינן דומיא דמעריבין

תמי: הלכתא ומונהג ונהגו בפת צתרא דתענית (דף טו:) מפורש הלכה דרשינן צפירקא הלכה כרבי מאיר מנהג מדרש לא דרשינן אורוי מורינן ליחיד הצא לימלך נהגו אורוי נמי לא מורינן ואי עבוד לא מחינן בהו: מתני' צטרקלין אחד. וחלקוהו לחמשה וכולן יש להן פתח מן הטרקלין לחצר ואריך לערב עם שאר בני חצר: צ"ש אומרים. רשויותינן חלוקין ואריך לכל חצורה ליתן פת צעירוב החצר דהו להו כה' צמים וה"ה דאס צאו להוציא מרשות זו לזו צריכינן עירוב ציניין: וצ"ה אומרים. אין מחילה זו חילוק רשות דמחילה שפלה היא כדמפרש צגמ' הלכך עירוב אחד לכולן וצתוך הטרקלין נמי מוציאין מו לזו צלא עירוב שהטרקלין מצדן וכיון צדיניהן א"ש עירוב נעשה אחד מהן שליח לכולן דאמרי' לקמן חמשה שצבו את עירובן כלומר ששרויין צחמשה צמים צחצר ועירוב ציניין והו להו חדא ואס צאין לערב עם אחרים עירוב אחד לכולן: ומודין צשמקלסן שרויין כו'. דהו להו כה' צמים ולא דמו לה' שגבו את עירובן שהרי לא עירבו ציניין: צגמ' מחלוקת. צשרשויותינן חלוקות צמסיפס מחילה נמוכה של חתיכות עלים דהתם צצית הלל צית אחד הוא ודמו לה' שגבו את עירובן דהני נמי כמי שעירבו דמי: אף צמסיפס מחלוקת. דלא תימא צית שמאי צמחילה עשרה הוא דאסרי וצמסיפס מודו אלא אפילו צמסיפס נמי אסרי: פליגי צה. אמתניתינן קאי: מחלוקת. צית שמאי וצית הלל כו': אצל מחילות שאין מגיעות לתקרה. אפילו הן עשרה דברי הכל עירוב אחד לכולן ופליגי אחריוהו לישי דרב נחמן דהא (ט) לישנא קמא קאמר דצמחילה עשרה מודו דחלוק הוא והכא אמרינן אפילו צמגיעות לתקרה פליגי וללישנא צתרא קאמר דצמסיפס נמי פליגי ואסרי צית שמאי והכא אמרי דאפילו צמחילות עשרה לא אסרו אלא צמחילות המגיעות לתקרה:

הסבר משמע צהדיא דכ"ש צית: צנהגו העם כר' מאיר. צפרק צתרא דתענית (דף טו:) מפרש דאורוי לא מורינן כותיה ואי עבדינן לא מחינן צדייהו וא"ת מה מחאה שייך כאן אס מחמירין כר"מ לעשות עירוב ושיתוף ו"ל דלא הו צרכה לצטלה אי נמי אס נמנעים על כך להציא סכין וחמין לצורך מילה אי נמי לבי הא דאמר צמי שהוציאוהו (לעיל דף מט.) גבי חצר צצין שני מצוואות והוא רגילה צאחד אס עירב רגיל לעצמו וזה שאינו רגיל לא עירב והיא נמי לא עירבה דוחה אותה אצל מי שאינה רגילה דכופין על מדת סדום והשתא אס עירב מי שאינו רגיל ולא שיתף והס דוחין אותה אצל מי שאינו רגיל כר"מ דצעי שיתוף לא מחינן צהו אי נמי אס עירבה עם שניהם ולא שיתפה אלא עם האחד דלרצנן הו להו עירבה עם שניהם אסורה עם שניהם ולר"מ עם אותו שיתפה עמו מותרת דעס האחר לא שיתפה ואין עירוב מועיל צמקום שיתוף: צצורדין בשמקצתן שרויין צחדריים וצצירות שהן צצריבין עירוב צכל חבורה וחבורה. והני חדרים ועליות איירי כגון שכל אחד פתחו לחצר כדפירש צקונט' דהך ה' חצורות שצצבו צטרקלין כולהו יש להן פתח מן הטרקלין לחצר דאס לא היה לכל אחד פתח לחצר הו אמרינן פנימי נותן עירובו דהו או שני הפנימיים לר' יוחנן דסוף פרקין גבי עשרה צמים זה לפנים מזה ומיהו אס יש לאדם סופר או מלמד צציתו או כעין אותן [הצחורים] הצאין ללמוד תורה ושרויין כל א' צחדר או צעליה צפני עצמו אע"פ שחלוקין מצעע הית צצפתו אין אסרינן עליו ולא צעו עירוב זיין יש להם פתח לרה"ר זיין אין להם פתח לרה"ר דלא מיציעא אס כולם אכולין צמקום אחד אף ע"פ שכל אחד ישן צחדרו קי"ל כמאן דאמר לקמן (דף עג.) מקום פיתא גורם אלא אפילו לשמואל דאמר מקום לינה גורם או אפילו אכולין וישנים כל אחד צחדרו אין אסרינן או על זה ויהו שכולם משתתפה צתוך הית צכל עיסקי צשמישתיה צאפיה וצצישול וצכל תציי כולהו אפילו אכולים וישנים צמקום אחד אע"פ שיש להם פתח לצד רה"ר הכל נקראים על שם צעל הית ועוד דאין משאיל להם רשותו לאסרו עליו ולא על זה ומצי לסלוקינהו והוה ליה כה' צשירים וה' לקיטים דלא אמרי' להחמיר כדאמרינן לעיל (דף טו.) דאחד נותן עירובו דהו ואפי' שרויין צחדרים וצעליות דאס צשרויין כולם צצית צה לא הוה מצתפק צציי דקאמר מהו דאפילו היה הית שלהם לא היו אסרינן זה על זה וכיון דגבי נכרי דדירתו לא שמה דירה לא אסרי אלא חציני כולהו כחד כל שכן גבי ישראל דדירתו שמה דירה דצטלה דירתם גבי דירתו של צע"ה ולא דמי למקמתן שרויין צחדרים וצעליות דהכא שיש כח לזה כמו לזה ואע"פ שהקילו צנכרי טפי מציראל דמי מושיל דוכתא לישראל אחר לישראל נותן עירובו דהו ואע"פ שאין צנכרי רוזה להשכיר וצע"כ של נכרי וכה"ג צציתו של ישראל לא שרי התם נמי טעמא משום דדירת נכרי לא חציני כ"כ אצל מכל מקום יש ללמוד מדלא אסרי חמשה שצריים זה על זה גבי נכרי כל שכן גבי ישראל כדפירשית: צבמחיצות המגיעות לתקרה. והא דקתני מתני' דמודים היכא דמקלנן שרויין צחדרים וצעליות לא דמי דהכא איירי צמחילות ערלי כגון יריעות שצמסקינן עד התקרה:

וכן פירש צריס סוכה (דף ג:) ואע"פ שפירש כאן צקונטרס דלכ"ע סומכינן צמזבו על עירובי חצירות שהיא לעולם צפת מכל מקום למ"ד צפת פליגי קשה דלמה לא יועיל עירוב החצירות למזבו כיון שצורתו נמי להניח צצית דאטו השם גורם שנקרא עירוב שיש לו להועיל לחצירות ולא למזבו ולמלא דלמר זיין

נמי פליגי ומפרש צרימא דצצמקון או משתתפינן צמזבו זיין ומותרין כאן וכאן אצל עירובי חצירות זיין לא מהני ואמאי כיון צשיתוף מהני לא תקראנו עירוב אלא תקראנו שיתוף דמימה הוא לומר דמה שקראו עירוב צצטל (ט) תורת שיתוף מעליו דוחק ר"י לפירוש הקונט' צצתחלת העירוב לא עירבו אלא בני חצר אחד או שתי חצירות יחד ולא היו סבורים שכל בני המזבו ישתתפו יחד נמצא שלא נמנו עירובן לשם שיתוף ולכן כצנימסופס עליהם כל בני המזבו אין לחושבו שיתוף כיון שהראשונים לא היו שם ולא ידעו מעולם שעליהם ניתוספו כל האחרים וצראה לר"י דכילה מלמא דוקא עירובי חצירות צצית צצחצר ולא צצית משום צצחצר מינכר טפי לשם שיתוף דשייכא טפי למזבו וקרוצים צשמישם למזבו זה לזה והשתא הא דקאמר לקמן צצמקלין צצית צפת שעל השולחן סומכינן משום עירוב לאו אף משום עירוב קאמר אלא משום עירוב דוקא ולא משום שיתוף והא דאמר צריס סוכה (דף ג.) צית שאין צו ארבע על ארבע אין מניחין צו עירובי חצירות אצל מניחין צו שיתופי מצוואות דלא גרע מחצר צצמזבו ומשמע דכל שכן אס היה צית גמור שהיו מניחין צו שיתופין אוריי' דודאי צית גמור גרע לענין שיתוף והא דנקט (ט) צהא דלא גרע שלא תאמר כי היכי דיוצאין מכלל צמים לענין עירוב יוצאין נמי מכלל חצר לענין שיתוף לפי שיש מחילות מפיסקות וחצר צעי ד' אמות וצהאי צית ליכא ד' אמות והשתא הך דצעל הית שהיה שותף לשנינו לזה זיין והיה נמי דלעיל (דף טז.) דליקני מר רביעמא דחלא צריך לומר דצחצר היה אותו צצית דצשימופי מצוואות איירי דאילו עירובי חצירות צעי פת וצירושלמי משמע כפי' הקונט' דכ"ש צית דלמר צפ' מי שהוציאוהו עירוב צריך צית שיתוף מהו שיצטרך צית מלמא דשמואל אמרה שיתוף צריך צית ומסקי רצי אצבו (א) צשם רצי יוחנן נותנו זיין צאורי דלמר זיין צאורי למזבו

צצמזבו ומשמע דכל שכן אס היה צית גמור שהיו מניחין צו שיתופין אוריי' דודאי צית גמור גרע לענין שיתוף והא דנקט (ט) צהא דלא גרע שלא תאמר כי היכי דיוצאין מכלל צמים לענין עירוב יוצאין נמי מכלל חצר לענין שיתוף לפי שיש מחילות מפיסקות וחצר צעי ד' אמות וצהאי צית ליכא ד' אמות והשתא הך דצעל הית שהיה שותף לשנינו לזה זיין והיה נמי דלעיל (דף טז.) דליקני מר רביעמא דחלא צריך לומר דצחצר היה אותו צצית דצשימופי מצוואות איירי דאילו עירובי חצירות צעי פת וצירושלמי משמע כפי' הקונט' דכ"ש צית דלמר צפ' מי שהוציאוהו עירוב צריך צית שיתוף מהו שיצטרך צית מלמא דשמואל אמרה שיתוף צריך צית ומסקי רצי אצבו (א) צשם רצי יוחנן נותנו זיין צאורי דלמר זיין צאורי למזבו משמע צהדיא דכ"ש צית: צנהגו העם כר' מאיר. צפרק צתרא דתענית (דף טו:) מפרש דאורוי לא מורינן כותיה ואי עבדינן לא מחינן צדייהו וא"ת מה מחאה שייך כאן אס מחמירין כר"מ לעשות עירוב ושיתוף ו"ל דלא הו צרכה לצטלה אי נמי אס נמנעים על כך להציא סכין וחמין לצורך מילה אי נמי לבי הא דאמר צמי שהוציאוהו (לעיל דף מט.) גבי חצר צצין שני מצוואות והוא רגילה צאחד אס עירב רגיל לעצמו וזה שאינו רגיל לא עירב והיא נמי לא עירבה דוחה אותה אצל מי שאינה רגילה דכופין על מדת סדום והשתא אס עירב מי שאינו רגיל ולא שיתף והס דוחין אותה אצל מי שאינו רגיל כר"מ דצעי שיתוף לא מחינן צהו אי נמי אס עירבה עם שניהם ולא שיתפה אלא עם האחד דלרצנן הו להו עירבה עם שניהם אסורה עם שניהם ולר"מ עם אותו שיתפה עמו מותרת דעס האחר לא שיתפה ואין עירוב מועיל צמקום שיתוף: צצורדין בשמקצתן שרויין צחדריים וצצירות שהן צצריבין עירוב צכל חבורה וחבורה. והני חדרים ועליות איירי כגון שכל אחד פתחו לחצר כדפירש צקונט' דהך ה' חצורות שצצבו צטרקלין כולהו יש להן פתח מן הטרקלין לחצר דאס לא היה לכל אחד פתח לחצר הו אמרינן פנימי נותן עירובו דהו או שני הפנימיים לר' יוחנן דסוף פרקין גבי עשרה צמים זה לפנים מזה ומיהו אס יש לאדם סופר או מלמד צציתו או כעין אותן [הצחורים] הצאין ללמוד תורה ושרויין כל א' צחדר או צעליה צפני עצמו אע"פ שחלוקין מצעע הית צצפתו אין אסרינן עליו ולא צעו עירוב זיין יש להם פתח לרה"ר זיין אין להם פתח לרה"ר דלא מיציעא אס כולם אכולין צמקום אחד אף ע"פ שכל אחד ישן צחדרו קי"ל כמאן דאמר לקמן (דף עג.) מקום פיתא גורם אלא אפילו לשמואל דאמר מקום לינה גורם או אפילו אכולין וישנים כל אחד צחדרו אין אסרינן או על זה ויהו שכולם משתתפה צתוך הית צכל עיסקי צשמישתיה צאפיה וצצישול וצכל תציי כולהו אפילו אכולים וישנים צמקום אחד אע"פ שיש להם פתח לצד רה"ר הכל נקראים על שם צעל הית ועוד דאין משאיל להם רשותו לאסרו עליו ולא על זה ומצי לסלוקינהו והוה ליה כה' צשירים וה' לקיטים דלא אמרי' להחמיר כדאמרינן לעיל (דף טו.) דאחד נותן עירובו דהו ואפי' שרויין צחדרים וצעליות דאס צשרויין כולם צצית צה לא הוה מצתפק צציי דקאמר מהו דאפילו היה הית שלהם לא היו אסרינן זה על זה וכיון דגבי נכרי דדירתו לא שמה דירה לא אסרי אלא חציני כולהו כחד כל שכן גבי ישראל דדירתו שמה דירה דצטלה דירתם גבי דירתו של צע"ה ולא דמי למקמתן שרויין צחדרים וצעליות דהכא שיש כח לזה כמו לזה ואע"פ שהקילו צנכרי טפי מציראל דמי מושיל דוכתא לישראל אחר לישראל נותן עירובו דהו ואע"פ שאין צנכרי רוזה להשכיר וצע"כ של נכרי וכה"ג צציתו של ישראל לא שרי התם נמי טעמא משום דדירת נכרי לא חציני כ"כ אצל מכל מקום יש ללמוד מדלא אסרי חמשה שצריים זה על זה גבי נכרי כל שכן גבי ישראל כדפירשית: צבמחיצות המגיעות לתקרה. והא דקתני מתני' דמודים היכא דמקלנן שרויין צחדרים וצעליות לא דמי דהכא איירי צמחילות ערלי כגון יריעות שצמסקינן עד התקרה:

ורבנו הגנאל והכמים אומרים (אין) [אין] מעריבין או משתתפינן. אוקמה משמיה דרב הכי קתני, או מעריבין בחצירות בפת, ושכח אחד מהן ולא נשתתף ובטיל רשותו. לר' מאיר אית ליה ביטול ומותרין כאן וכאן. או משתתפינן במבוי זיין ושכח אחד מבני חצר ולא עירב מותרין כאן וכאן. ואסיקא דכולי עלמא עירובי חצירות בפת דאין סומכינן על עירוב במקום שיתוף. דאמר רב יהודה אמר רב הלכה כר' מאיר ורב ברואז אמר רב הלכה כאלעזר בן דודאי. מתני' חמש חבורות ששבתו בטרקלין אחד, פ"י בירה אחת כו'. אוקמה רב נחמן מחלוקת בית שמאי ובית הלל הללו חלוקין במסיפס. פ"י פיקא דארבי, אבל אם הם חלוקים במחיצה ו"טפחים דברי הכל עירוב לכל חבורה. איכא דאמרי אמר רב נחמן אף במסןספס מחלוקת, פליגי בה ר' חייא ור' שמעון ברבי, חד אמר מחלוקת במחיצות שאין מגיעות לתקרה כו'.